

Nr 33.

Ankom till riksdagens kansli den 29 april 1919 kl. 6 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om spritdrycksaccis m. m. dels ock i ämnet väckta motioner.

Närvarande: herrar Källman, Röing, Ollas A. Ericsson, Wijk, Antonsson, Bäckström*, frih. Fleming*, Rosén, Boman, Jonsson i Hökhult, Rune, Nilsson i Kristianstad, Eliasson, Karl Magnusson, Neess, Bökelund, Johansson i Kullersta, Jönsson i Boa, Olsson i Ramsta* och Lövgren i Nyborg.

* Icke närvarit vid justeriergen av betänkandet.

I en den 7 februari 1919 dagtecknad, till bevillningsutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 109, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga
dels följande

Förslag

till

förordning om spritdrycksaccis.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

1 mom. För spritdrycker, som utminuterar eller utskänkas, skall, där ej annat föranledes av stadgandet i 2 mom., upptagas en särskild avgift, benämnd spritdrycksaccis.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 7 saml. 29 häft. (Nr 33.)

1

Bevillningsutskottets betänkande Nr 33.

2 mom. Vid utminuterung till den, som förvärvat rätt att inköpa spritdrycker före ingången av det löpande kalenderkvartalets sista månad, utgöres ej spritdrycksaccis, om inköpsrätten erhållits före ingången av kvartalets andra månad, för de två första liter och i annat fall för den första liter, som under kvartalet försäljes till honom.

2 §.

Spritdrycksaccisen utgår efter ett beräknat belopp vid *utminuterung* av fem kronor för den första, tio kronor för den andra och tjugo kronor för varje följande liter accispliktiga spritdrycker, som under kalenderkvartalet försäljas till en och samma person, samt vid *utskänkning* av fem kronor för varje liter.

Spritdrycksaccisen upptages vid försäljningen; dock att, där rusdrycksförsäljningsbolag till annan överlåtit rättighet till utskänkning, accisen skall erläggas vid dennes inköp av spritdrycker för rörelsen såsom om utskänkning då ägde rum.

3 §.

För spritdrycksaccis ausvarar vederbörande rusdrycksförsäljningsbolag.

4 §.

Rusdrycksförsäljningsbolag åligger

dels att senast den femtonde dagen i varje månad å statsverkets giroräkning i riksbanken insätta spritdrycksaccis för den myckenhet accispliktiga spritdrycker, som från bolaget under nästföregående månad försålts,

dels ock att senast den tjugonde dagen i varje månad till kontrollstyrelsen avlämna — jämte bevis om berörda insättning — av bolagets styrelse på heder och samvete bestyrkt uppgift rörande omfattningen av den utav bolaget under nästföregående månad verkställda försäljning av accispliktiga spritdrycker.

5 §.

Kontrollstyrelsen, som äger meddela närmare föreskrifter och anvisningar rörande sättet för spritdrycksaccisens uppbärande och redovisande, åligger att före utgången av varje månad till statskontoret avlämna uppgift å den under nästföregående månad influtna spritdrycksaccisen.

6 §.

1 mom. Den, som mot bättre vetande i uppgift, varom i 4 § förmäles, upptager mindre myckenhet, än som försåls, straffes med böter från och med ettusen till och med tiotusen kronor eller med fängelse. Den skyldige vare tillika pliktig att erlægga den i 2 § stadgade avgift för den myckenhet, som icke blivit redovisad.

2 mom. Underlåter någon att inom föreskriven tid avlämna sådan uppgift eller sådant bevis, varom i 4 § sägs, böte tio kronor för varje dag, uppgiften eller beviset utebliver; och äger kontrollstyrelsen därjämte genom lämpliga viten tillhålla den försumlige att uppfylla sin skyldighet. Där sådan inbetalning eller insättning ej skett före utgången av månaden näst efter den, under vilken den myckenhet, för vilken accisen utgått, blivit försåld, må accis utmätas till ett belopp, motsvarande tjugo kronor för varje liter av den accispliktiga myckenhet, som kontrollstyrelsen på grund av verkställd undersökning fastställer hava försålts.

7 §.

Förseelse mot föreskrifterna i denna förordning åtalas vid allmän domstol.

Böter och viten, som enligt denna förordning ådömas, tillfalla kronan.

Saknas tillgång till deras fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 1919 samt gäller till utgången av samma år.

---

dels och följande

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Härigenom förordnas, att 1 § i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Av statsverkets inkomster av brännvinstillverkningskatt, maltskatt, punschkatt och rusdrycksförsäljningsmedel skall, efter avdrag av vad på grund av särskilda bestämmelser restituerats av brännvinstillverkningskatte- eller maltskattemedlen, till en särskild fond avsättas vad som för varje år överskjuter ett belopp av 41,900,000 kronor.

Skulle för tre på varandra följande år medeltalet av ovannämnda inkomster understiga 41,900,000 kronor, skall därefter vad som överskjuter detta medeltalsbelopp avsättas till fonden. På enahanda sätt förfares, om därefter vid årligen verkställd uträkning befinner sig, att medeltalet av ovannämnda inkomster under närmast föregående tre år ytterligare nedgått.

Till fonden skall jämväl läggas statsverkets inkomst av spritdrycksaccis.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då densamma, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Motioner.

I anledning av nämnda proposition hava inom riksdagen väckts fyra jämväl till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nämligen i första kammaren nr 150 av herr *Tham* och nr 153 av herr *Carl Gustaf Ekman m. fl.* samt i andra kammaren nr 337 av herr *Sävström m. fl.* och nr 339 av herr *Andersson* i Milsmaden *m. fl.*

I motionen I:150 har hemställts, att riksdagen måtte vidtaga

sådana ändringar i vad Kungl. Maj:t genom ifrågavarande proposition föreslagit, att 1 och 2 §§ i förordningen om spritdrycksaccis erhöles följande lydelse:

»§ 1.

1 mom. För spritdrycker, som utminteras eller utskänkas, skall där ej annat föranledes av stadgandet i 2 mom. upptagas en särskild avgift, benämnd spritdrycksaccis.

2 mom. Vid utmintering till den, som förvärvat rätt att inköpa spritdrycker före ingången av det löpande kalenderkvartalets sista månad, utgöres ej spritdrycksaccis, om inköpsrätten erhållits före ingången av kvartalets andra månad, för de *tre* första liter och i annat fall för de *två första* liter, som under kvartalet försäljas till honom.

§ 2.

Spritdrycksaccisen utgår efter ett beräknat belopp vid utmintering av *fem* kronor för den första, *fem* kronor för den andra och *tio* kronor för varje följande liter accispiktiga spritdrycker, som under kalenderkvartalet försäljas till en och samma person, samt vid utskänkning av fem kronor för varje liter.

Spritdrycksaccisen upptages vid försäljningen; dock att, där rusdrycksförsäljningsbolag till annan överlåtitt rättighet till utskänkning, accisen skall erläggas vid dennes inköp av spritdrycker för rörelsen såsom om utskänkning då ägde rum.»

I motionerna I: 153, II: 337 och II: 339 har hemställts, att Kungl. Maj:ts proposition nr 109 icke måtte av riksdagen bifallas.

I detta sammanhang har utskottet upptagit till behandling även en tidigare till utskottet hänvisad, inom första kammaren av herr *Ljunggren* väckt motion, nr 97, i vilken gjorts följande hemställan nämligen, »att riksdagen må besluta sådana ändringar — skärpning och fullföljande av progressionen — i K. F. 1 juli 1918 om extra inkomst- och förmögenhets-skatt för år 1919, varigenom ett belopp av 12 miljoner kronor utöver av Kungl. Maj:t beräknade kommer att uttagas för år 1919 eller det högre belopp, som må anses erforderligt för uppgörande av tilläggsstaten för år 1919 utan tillgripande av ifrågasett spritaccis».

Till ovannämnda statsrådsprotokoll har chefen för finansdepartementet erinrat, att 1916 års riksdag (prop. nr 238) beslutade en

Utskottet.
1916 års
spiriuosa-
accis.

spritdrycksbeskattning under namn av spirituosaaccis. Enligt sistnämnda förslag skulle accisen utgå för brännvin och annat, vilket jämlikt gällande förordning angående försäljning av brännvin vore att anse såsom brännvin, med undantag dock av sprit och renat egentligt brännvin, som ej vore tillsatt med smakförändrande ämnen. Accisen skulle upptagas vid all försäljning av accispliktig dryck, där brännvinsförsäljningsbolag eller spirituosahandlare vore säljare och annan än sådant bolag eller sådan handlande köpare, samt utgå med ett belopp av 30 öre för varje liter vid försäljning av punsch och i vissa fall även vid försäljning av arrak eller rom samt eljest med 60 öre för varje liter försäld accispliktig dryck.

Förslaget avsåg vidare, att genom accisen inflytande medel skulle direkt tillföras statsverket. I anledning härav erinrade bevillningsutskottet i sitt över propositionen avgivna betänkande (nr 33) om vad 1913 års riksdag beslutat i syfte att begränsa statsverkets beroende av från rusdryckshanteringen härflytande medel; och under framhållande hurusom enligt Kungl. Maj:ts förslag statsverkets beroende av sådana medel skulle ökas med det belopp, som spirituosaaccisen kunde inbringa, förklarade sig utskottet icke kunna tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i fråga om skatteinkomstens disponerande. I stället förordade utskottet, att inkomsten av spirituosaaccisen skulle tillföras statsverkets fond av rusdrycksmedel, detta emellertid under förutsättning att ett nämnda inkomst motsvarande belopp av rusdrycksmedelsfonden toges i anspråk för av kristiden föranledda utgifter för sociala ändamål.

I övrigt tillstyrkte bevillningsutskottet i huvudsak Kungl. Maj:ts förslag.

Sedan första kammaren bifallit vad bevillningsutskottet hemställt, under det att andra kammaren, med avslag å utskottets hemställan, bifallit en vid betänkandet fogad reservation, innefattande bland annat avslag å Kungl. Maj:ts förslag till förordning om spirituosaaccis, anställdes i fråga om kamrarnas skiljaktiga beslut rörande sistnämnda förslag gemensam omröstning, vilken utföll i enlighet med första kammarens mening. Härmed hade riksdagen beslutat i överensstämmelse med vad bevillningsutskottet i sitt betänkande hemställt.

Förordningen i ämnet (sv. förf. saml. 454) skulle enligt 1916 års riksdags beslut gälla tills vidare, dock ej längre än till utgången av år 1917, så framt icke annorledes bleve i grundlagsenlig ordning bestämt. Samtidigt med författningens utfärdande förordnade Kungl. Maj:t, att densamma skulle träda i kraft den 15 november 1916.

På förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 209) beslutade sedermera 1917 års riksdag, att 1916 års förordning i ämnet skulle äga tillämpning

tillsvidare under år 1918. Efter utgången av sistnämnda år har någon accis å spirituosaa accis icke uttagits.

I det förslag till tilläggsstat för år 1919, som framlagts för denna riksdag, har Kungl. Maj:t bland inkomsterna upptagit ett belopp av 20 miljoner kronor att anskaffas genom spirituosaa accis. Förslag till lagstiftning i sådant syfte föreligger i den proposition, över vilken bevillningsutskottet nu avgiver betänkande. I motiveringen till förslaget till tilläggsstat har chefen för finansdepartementet beräknat, att 28 miljoner kronor måste uttagas genom skatter. Av detta belopp skulle enligt förslaget 8 miljoner kronor erhållas genom fortsatt förhöjning av fondstämpeln, i fråga varom riksdagen numera fattat beslut i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag. Då det gällde att anskaffa de för tilläggsstaten ytterligare erforderliga medlen, förklarade departementschefen bland annat, att en beskattning av överflödsvaror syntes honom böra i främsta rummet komma i fråga. Under åberopande härav har nu departementschefen enligt det vid den föreliggande propositionen fogade statsrådsprotokollet vidare anfört, att med hänsyn till dels den framskjutna plats, som spritdryckerna intoge bland sådana överflödsvaror, dels ock svårigheten att genom annan beskattning av liknande art redan under det löpande året anskaffa de behövliga medlen departementschefen ansett den ifrågavarande accisen böra tillgripas.

*Departements-
chefen.*

Därvid har departementschefen förklarat sig kunna tillstyrka en sådan skatt endast under två förutsättningar, om vilka departementschefen till statsrådsprotokollet den 9 januari 1919 vid behandling av frågan om täckande av 1919 års tilläggsstats utgifter anfört följande:

»Dessa förutsättningar äro: att tillämpningen i dess fulla utsträckning av den beslutade individuella kontrollen enligt den från årets början gällande rusdrycksförordningen ej må hindras eller slappas; och vidare att statsverkets ekonomiska frigörelse från rusdrycksinkomsterna ej må hämmas eller försenas. Skatten får sålunda varken bliva varaktig — jag påräknar den heller icke för 1920 års riksstat — eller verka höjande å det maximibelopp av hithörande inkomster, som staten framdeles kan få enligt förordningen om statsverkets fond av rusdrycksmedel tillgodogöra sig för vanliga statsregleringsändamål.

Härför läser då vara lämpligt, att inkomsten av spirituosaa accis lägges till nyssnämnda fond, av vilken å inkomstsidan motsvarande belopp tages i anspråk, jämlikt bestämmelserna i berörda förordning. Det synes mig icke kunna råda tvivel därom, att bland de å tilläggsstaten uppförda anslagen förekomma, till långt större sammanlagt belopp

än här ifrågasatta 20 miljoner kronor, utgifter till sådana sociala ändamål, för vilka fondmedlen må tagas i bruk.»

Det förslag till förordning om spirituosaccis som under förarbetena till denna proposition först uppgjordes inom finansdepartementet, avsåg, att accisen skulle utgå med 20 kronor för varje liter spritdrycker, som utöver en myckenhet av 2 liter i kalenderkvartalet utminuterades till en och samma person. Efter att hava omnämnt sistberörda förslag har departementschefen vid motiverandet av den föreliggande propositionen för sin del uttalat, att det syntes vara lämpligt, att accisen utginge med lägre belopp, därest vederbörandes konsumtion allenast i ringa grad komme att överskrida den nuvarande ransonen. I sådant avseende innebär det föreliggande förslaget lägre avgifter för de två första liter accispliktiga spritdrycker, som under ett och samma kalenderkvartal försäljas till en person, nämligen för den första 5 och för den andra 10 kronor. Enligt vad departementschefen i kontrollstyrelsen inhämtat mötte intet hinder att även vid en sådan anordning öva tillsyn över avgifternas uppbärande och vederbörliga redovisning.

I det ursprungliga förslaget har vidare, enligt vad departementschefen meddelat, den jämkningen vidtagits, att person, som först under det löpande kalenderkvartalet erhåller rättighet att utminuteringsvis inköpa spritdrycker, icke obetingat jämföras med den, som redan vid kvartalets ingång innehar dylik rätt. Begränsningen innefattar, att den som erhållit inköpsrätt efter utgången av ett kvartals första månad, för samma kvartal får köpa blott en liter spritdrycker utan erläggande av accis, samt att den, som först under kvartalets sista månad förvärvar rätt i berörda avseende, får erlægga accis redan för den först inköpta litern.

Ytterligare har departementschefen anfört, att det syntes honom vara med rättvisa och billighet överensstämmande att jämväl å restauranter och värdshus utskänkta spritdrycker finge bära sin del av ifrågasatt skatt. I sådant avseende har i förslaget intagits bestämmelse därom, att för varje till utskänkningsrörelse utlämnad liter spritdrycker accis uttages med ett belopp av 5 kronor. Genom en sådan anordning torde, anför departementschefen, även med vidtagande av ovanberörda nedsättning av det ursprungligen ifrågasatta skattebeloppet vid utminuterings, de beräknade inkomsterna komma att inflyta till statsverket.

Slutligen har, med hänsyn till den i 1 § av 1917 års rusdrycksförsäljningsförordning införda benämningen »spritdrycker», det i 1916 års förordning använda ordet »spirituosaccis» utbytt mot ordet »spritdrycksaccis».

I tre av de ovannämnda, i anledning av förevarande proposition väckta motionerna, har yrkats avslag å propositionen. Den för detta yrkande anförda motiveringen, vilken är lika lydande i samtliga tre motionerna, går i huvudsak ut på, att Kungl. Maj:ts förslag dels skulle stå i strid med 1913 års riksdags ovan omnämnda beslut, dels skulle komma att rubba den individuella kontrollen.

Motionerna
I: 153 samt
II: 337 och
339.

I motiveringen till herr *Ljunggrens* ovannämnda motion, I: 97, vilken väckts under motionstiden vid riksdagens början, har först erinrats om att chefen för finansdepartementet bebådadt en proposition rörande accis å spirituosa. Härefter har motionären mot återinförandet av accis på spritdrycker framfört liknande synpunkter som de här ovan nyss omnämnda. Då motionären sålunda ställde sig avvisande till att statsverket tillfördes ytterligare inkomster från spritdryckshanteringen, hade han ansett sig böra framkomma med ett uppslag, avsett att anvisa en annan väg för täckande av det behov, till vars fyllande den ifrågasatta accisen vore avsedd. I sådant hänseende har motionären vidare anført:

Motion I: 97.

»Enligt finansministerns meddelanden i statsverkspropositionen har krigskonjunkturskatten för 1918 beräknats till 300 miljoner kronor eller precis det belopp, som beräknats såsom överskott å 1918 års statsreglering och som sålunda enligt samma antagande skall tillföras kassafonden.

Med ledning av inom finansdepartementet upprättad tablå, grundad på från länsstyrelserna samt krigskonjunkturskattenämnderna lämnade uppgifter, skulle emellertid totalbeloppet av krigskonjunkturskatten, sedan den från Stockholms stad beräknade inkomsten reducerats från 108,018,000 kronor till 85 miljoner, för år 1918 med säkerhet kunna sättas till minst 308 miljoner kronor.

Häri genom tillföres kassafonden ett ytterligare tillskott på 8 miljoner kronor. Med denna summa kan således de av finansministern anvisade 210 miljonerna av kassafonden för utgifter under 1919 års tilläggsstat utökas, utan att beräkningarna i övrigt behöva rubbas. Det återstår sålunda 12 miljoner kronor, som måste på annat sätt uppbringas.»

Sistnämnda belopp eller det högre belopp, som kunde anses för ändamålet erforderligt, har motionären nu ansett böra anskaffas genom den provisoriska skärpning av och det fullföljande av progressionen i den extra inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1919, vilka i motionärens hemställan omnämnas.

På sätt utskottet nyss återgivit har herr *Ljunggren* i sin förenämnda motion uttalat den uppfattningen, att krigskonjunkturskatten för år 1918, vilken i chefens för finansdepartementet beräkningar upptagits med ett belopp av 300 miljoner kronor, borde kunna antagas inflyta med 308 miljoner kronor. Med anledning härav har motionären ansett, att endast

Utskottets
ytrande.

12 miljoner kronor behövde ytterligare anskaffas. Utan att i detta sammanhang närmare ingå på frågan om beräkningen av krigskonjunkturbeskattningsens resultat för år 1918 anser sig utskottet böra meddela, att enligt från statskontoret inhämtad upplysning numera tillgängliga uppgifter utvisa, att krigskonjunkturskatten för sistnämnda år påförts med 303,957,081 kronor. Då man givetvis måste räkna med, dels att sistnämnda belopp icke kommer att i sin helhet inflyta, dels att någon del därav kommer att i anledning av godkända besvär restitueras, torde det vara uppenbart, att någon höjning av det av Kungl. Maj:t för 1918 års krigskonjunkturskatt beräknade beloppet icke kan ifrågakomma. I likhet med chefen för finansdepartementet räknar följaktligen utskottet med att ett belopp av 20 miljoner kronor måste för innevarande år ytterligare anskaffas.

De skäl för avslag å Kungl. Maj:ts förevarande proposition, som utskottet härövan omnämnt, hänföra sig dels till vad 1913 års riksdag beslutat i syfte att begränsa statsverkets beroende av rusdrycksförsäljningsmedlen, dels till den från och med innevarande år gällande individuella kontrollen å spritdryckskonsumtionen.

1913 års riksdags nyssnämnda beslut innebar i första hand, att inkomsterna av brännvinstillverkningsskatt, maltskatt, punschskatt och brännvinsförsäljningsmedel skulle få endast till viss del användas till budgetens allmänna behov. Begränsningen bestämdes till en början till visst belopp, 41,900,000 kronor, varvid föreskrevs, att vad som översköte detta belopp skulle avsättas till en särskild fond, benämnd statsverkets fond av rusdrycksmedel. Vidare stadgades att, därest för tre på varandra följande år medeltalet av ovannämnda inkomster understeg 41,900,000 kronor, skulle därefter vad som översköte detta medeltalsbelopp avsättas till fonden, samt att på enahanda sätt skulle förfaras, om därefter vid årligen verkställd uträkning befundes, att medeltalet av ovannämnda inkomster under närmast föregående tre år ytterligare nedgått.

Rörande fonden bestämdes, att densamma skulle vara avsedd att i främsta rummet användas för reglering av sådana ekonomiska förhållanden, som vore en följd av mera ingripande åtgärder till rusdryckshandlingens begränsande eller avveckling, samt att, där särskilda omständigheter därtill föranledde, fondens medel även skulle kunna få användas för andra sociala ändamål.

Den av utskottet ovan lämnade redogörelsen torde giva vid handen, att Kungl. Maj:ts förslag håller sig inom de av 1913 års riksdag sålunda uppdragna gränserna. Genom medlens överförande till statsverkets fond av

rusdrycksmedel förebygges varje inverkan på ovan omnämnda medeltalsberäkning; och då utgifter av social natur otvivelaktigt förekomma å tilläggsstaten till högre belopp än här är i fråga, kan en antaglig form vinnas för uppfyllande av de fordringar, som enligt vad nyss är nämnt gälla rörande användningen av medel ur nämnda fond. Härtill kommer, att förslaget i såväl det ena som det andra hänseendet står i full överensstämmelse med vad som gällde för 1916 års spirituosaaccis. Ytterligare vill utskottet särskilt framhålla, att förslaget är föranlett av den oavvisliga nödvändigheten att anskaffa medel för täckande av ett betydande belopp av de nytillkomna utgifterna för det pågående budgetåret samt att härigenom en snäv begränsning uppdragits för valet av skattekölla. Förslaget avser följaktligen en beskattningsåtgärd av utpräglad extraordinär natur, föranledd av sådana den alltjämt pågående kristidens behov, vilka vid den ordinarie budgetens uppgörande icke kunnat förutses.

Beträffande ovan berörda farhågor för att den individuella kontrollen kunde komma att ofördelaktigt påverkas av en spritdrycksaccis anser utskottet, att med de fasta former som gälla för denna kontroll några större svårigheter att bibehålla densamma vid oförändrad effektivitet icke böra föranledas av förslagets genomförande; och i likhet med chefen för finansdepartementet förutsätter utskottet, att kontrollens tillämpning i dess fulla utsträckning icke kommer att hindras eller slappas.

Med hänsyn till vad utskottet sålunda framhållit har utskottet ansett sig kunna tillstyrka bifall i huvudsak till den föreliggande propositionen.

Beträffande statsverkets fond av rusdrycksmedel har utskottet, efter förfrågan hos statskontoret, erfarit, att enligt nyligen avslutad räkenskap för fonden dess tillgångar vid 1918 års slut utgjort 6,475,705 kronor 35 öre, oberäknat vad som kan komma att tillföras fonden genom spirituosaaccis för samma år, med avseende varå emellertid erinrats, att mot fondens i riksstaten till 3,330,000 kronor beräknade inkomst av spirituosaaccis svarar i riksstaten för år 1918 från fonden i anspråk tagen kapitaltillgång å likaledes 3,330,000 kronor.

De av herr *Tham* genom motionen I: 150 ifrågasatta ändringarna *Motion I: 150.* i Kungl. Maj:ts förslag avse dels en höjning av den under kalenderkvartalet för varje köpare accisfria spritdrycksmängden från 2 till 3,

respektive från 1 till 2 liter allteftersom inköpsrätt erhållits före eller efter ingången av kvartalets andra månad, dels ock till sådan sänkning av tariffen vid utminuterung, att den komme att utgå för accispliktiga drycker med 5 kronor för den första och den andra litern samt 10 kronor för varje följande liter, försåld till en och samma person.

Till stöd för dessa ändringsförslag har herr Tham anført, att det av statsfinansiella skäl utan tvivel vore välbetänkt att extra beskatta den konsumtion av spritdrycker, som anses överskrida ett väl avvägt minimum, men att denna gräns ej finge sättas för snäv, då i sådant fall en dylik extra beskattning komme att uppmuntra och befordra den olagliga och nu stadigt florerande husbehovsbränningen. Motionären hade därför ansett den i Kungl. Maj:ts proposition föreslagna progressionen vara alltför kraftig och med anledning härav velat ifrågasätta de modifikationer, som motionärens ovan återgivna förslag innehåller.

Utskottet.

Av den förut meddelade redogörelsen för departementschefens motivering för Kungl. Maj:ts föreliggande förslag framgår, att departementschefen i spritdrycksaccisen velat se en beskattning av överflödsvaror. Det synes vara ur denna synpunkt departementschefen funnit sig böra frångå den bestämmelsen i det ursprungligen uppgjorda förslaget, enligt vilken för varje accispliktig liter skulle erläggas 20 kronor, och i stället föreslå accisen för den första litern till 5 och för den andra till 10 kronor samt först för den tredje och därefter följande litrar till 20 kronor. Det har synts utskottet ur samma synpunkt kunna vara skäligt att även något öka den accisfria mängden. Med hänsyn härtill har utskottet ansett sig böra förorda herr Thams förslag i denna del. Någon anledning att befara, att det avsedda skattebeloppet icke skulle komma att med en sådan ändring i tariffen inflyta, torde icke föreligga.

Vidkommande den av herr Tham vidare påyrkade nedsättningen av accisbeloppen vill utskottet icke underlåta att anmärka, att genom den av Kungl. Maj:t föreslagna progressionen beskattningen blir i förhållande till varans värde synnerligen hög. Med hänsyn härtill vore det obestriddligen mera tilltalande, om accisen kunde något modifieras. Genom en sådan åtgärd kunde emellertid resultatet av beskattningen måhända vedervägas. Då nu som ovan är nämnt det statsfinansiella läget kräver, att det ur ifrågavarande skattekölla påräknade beloppet inflyter, och då beskattningen på sätt ovan visats måste betraktas såsom en nödfallsutväg, betingad av rådande extraordinära förhållanden, har

utskottet stannat vid att förorda vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om skattesatsernas belopp. Därvid förutsätter utskottet, att de närmare föreskrifter och anvisningar rörande sättet för spritdrycksaccisens uppbärande och redovisande, som enligt 5 § i förslaget till förordning om spritdrycksaccis kontrollstyrelsen äger meddela, komma att erhålla sådan form, att en effektiv kontroll över beskattningens fullgörande kommer till stånd.

I övrigt föranleder Kungl. Maj:ts proposition från bevillningsutskottets sida ingen annan erinran än den, att den i förslaget till förordning om spritdrycksaccis intagna bestämmelsen, enligt vilken förordningen skulle träda i kraft den 1 april 1919, givetvis bör ändras. I sådant hänseende har utskottet ansett enahanda bestämmelse kunna införas i sistnämnda författningsförslag som den, vilken Kungl. Maj:ts förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel innehåller.

Under åberopande av vad sålunda anförts får bevillningsutskottet hemställa,

att riksdagen må

1) med förklarande att det med Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 109 framlagda förslaget till förordning om spritdrycksaccis icke kunnat oförändrat bifallas, antaga utskottets härvid såsom bilaga fogade förslag till förordning om spritdrycksaccis;

2) antaga Kungl. Maj:ts ovan införda förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel;

3) anse de i anledning av förevarande proposition väckta motionerna

I: 153 av herr C. G. Ekman m. fl.,

II: 337 av herr Sävström m. fl. och

III: 339 av herr Andersson i Milsmaden m. fl.

ävensom motionen

I: 97 av herr Ljunggren

besvarade genom vad utskottet ovan under 1) och 2) hemställt; samt

4) anse den i anledning av propositionen väckta motionen I: 150 av herr Tham besvarad genom vad utskottet ovan under 1) hemställt.

Stockholm den 25 april 1919.

På bevillningsutskottets vägnar:

G. W. KÄLLMAN.

Reservationer:

av herr *Ollas A. Ericsson*;

av herr *Wijk*;

av herrar *Rosén, Jonsson* i Hökhult, *Eliasson, Olsson* i Ramsta och *Lövgren* i Nyborg, vilka anför:

»För täckande av utgifterna å 1919 års tilläggsstat har chefen för finansdepartementet ansett, att ett belopp av 20 miljoner kronor bör anskaffas genom en beskattning av överflödsvaror, bland vilka spritdryckerna intoge en framskjuten plats. I överensstämmelse därmed har departementschefen föreslagit, att en spritdrycksaccis borde tillgripas.

En sådan beskattning står uppenbarligen i strid mot den genom 1913 års riksdags beslut fastslagna grundsatsen om begränsning av statens ekonomiska beroende av rusdrycksmedlen. Vi hava redan av detta skäl ansett oss förhindrade att giva det förevarande förslaget vår anslutning. Men härtill kommer, såsom också motionärerna framhållit, att »den rusdrycksförsäljning, anordnad enligt propositionen med förmånsrätt vid rusdrycksinköp åt den, som har råd att betala ett högre pris, är ägnad att ytterligare demoralisera den allmänna uppfattningen om vad som är rätt eller orätt i fråga om handhavandet av rusdrycker, och att den därtill kommer att direkt föranleda en mängd manipulationer i rak strid mot den individuella kontrollens syfte.

Vi hava alltså yrkat, att utskottet skulle hemställa,

att förevarande proposition nr 109 icke måtte av riksdagen bifallas.»

av herr *Antonsson*, som anfört:

»Beträffande lämpligheten av att under innevarande år uttaga en spritaccis för att därigenom bereda statskassan behövt tillskott av 20,000,000 kronor har jag intet att erinra, men i motsats till utskottet har jag ansett, att denna avgift med lämpligt belopp bort påläggas allt försålt brännvin.»

av herr *Boman* som anfört:

»I likhet med utskottet finner jag försvarligt att för det pågående budgetsåret genom en extra beskattning å spirituosa uttaga de erforderliga 20,000,000 kronor. Helst hade jag önskat, att denna extra beskattning så som var fallet med den under åren 1917 och 1918 utgående spirituosaaccisen icke drabbade renat egentligt brännvin; den erhöle då mera karaktär av lyxbeskattning. Då emellertid ett yrkande, som jag härom framställt inom utskottet, mötts av det meddelande att hinder härför skulle finnas i internationella avtal, har jag måst avstå från fullföljd av detta yrkande.

Emellertid kan jag ej biträda varken Kungl. Maj:ts eller utskottets förslag, enligt vilka en så hög extra skatt som 20 kronor per liter skulle vid den tredje accispliktiga litern i varje kvartal utgå även å den billigaste spirituosa. En så hög skatt skulle, synes det mig, med nödvändighet leda till att olika vägar komme att sökas för att undgå skatten, antingen genom lönnbränning, renaturering eller genom anlåtande av annan persons inköpsrätt, vilken ej så långt utnyttjats, att maximiskatt utginge. Redan olikheten i skattesatserna torde inbjuda till den senare utvägen och torde medföra icke obetydliga svårigheter vid kontrollen.

Jag har därför föreslagit en enhetlig accis för all spirituosa, som utminuterar utöver (liksom utskottet föreslår) tre accisfria liter per kvartal, och föreslår dess belopp till 7 kronor per liter och för spirituosa, som utskänkes, 5 kronor per liter lika med Kungl. Maj:t och utskottet, och hyser intet tvivel att erforderliga skattemedel även härvid skola inflyta. Redan med beräkning av i medeltal en accispliktig liter i kvartalet å utelöpande 800,000 motböcker skulle under de tre kvartal,

under vilka skatten avses att utgå, inflyta vid utminutering 16,800,000 kronor, då sålunda endast 3,200,000 kronor behöva beräknas från utskänkningsen.

Jag anser med stöd av det anförda, att utskottet bort hemställa,

att den i punkt 1 av utskottets förslag åberopade förordning om spritdrycksaccis måtte få följande lydelse:

1 §.

Lika med utskottet.

2 §.

Spritdrycksaccisen utgår efter ett beräknat belopp vid *utminutering av sju kronor för varje accispliktig liter* spritdrycker, som under kalenderkvartalet försäljes till en och samma person, samt vid *utskänkning* av fem kronor för varje liter.

Spritdrycksaccisen — — — rum.

3 §.

Lika med utskottet.

4 §.

Lika med utskottet.

5 §.

Lika med utskottet.

6 §.

1 mom. — — — — —

2 mom. Underlåter någon att inom föreskriven tid avlämna sådan uppgift eller sådant bevis, varom i 4 § sägs, böte tio kronor för varje dag, uppgiften eller beviset utebliver; och äger kontrollstyrelsen därjämte genom lämpliga viten tillhålla den försumlige att uppfylla sin skyldighet. Där sådan inbetalning eller insättning ej skett före utgången av månaden näst efter den, under vilken den myckenhet, för vilken accisen

utgått, blivit försåld, må accis utmätas till ett belopp, motsvarande *sju* kronor för varje liter av den accispliktiga myckenhet, som kontrollstyrelsen på grund av verkställd undersökning fastställer hava försålts.

7 §.

Lika med utskottet.

Denna förordning — — — av år 1919.»

---

samt av friherre *Fleming*, som biträtt det av herr Boman gjorda yrkandet.

Bilaga.**Förslag**

till

förordning om spritdrycksaccis.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

1 mom. För spritdrycker, som utminuteras eller utskänkas, skall, där ej annat föranledes av stadgandet i 2 mom., upptagas en särskild avgift, benämnd spritdrycksaccis.

2 mom. Vid utminuterung till den, som förvärvat rätt att inköpa spritdrycker före ingången av det löpande kalenderkvartalets sista månad, utgöres ej spritdrycksaccis, om inköpsrätten erhållits före ingången av kvartalets andra månad, för de *tre* första liter och i annat fall för *de två första* liter, som under kvartalet *försäljas* till honom.

2 §.

Spritdrycksaccisen utgår efter ett beräknat belopp vid *utminuterung* av fem kronor för den första, tio kronor för den andra och tjugo kronor för varje följande liter accispliktiga spritdrycker, som under kalenderkvartalet försäljas till en och samma person, samt vid *utskänkning* av fem kronor för varje liter.

Spritdrycksaccisen upptages vid försäljningen; dock att, där rusdrycksförsäljningsbolag till annan överlåtit rättighet till utskänkning, accisen skall erläggas vid dennes inköp av spritdrycker för rörelsen såsom om utskänkning då ägde rum.

3 §.

För spritdrycksaccis ansvarar vederbörande rusdrycksförsäljningsbolag.

4 §.

Rusdrycksförsäljningsbolag åligger

dels att senast den femtonde dagen i varje månad å statsverkets giroräkning i riksbanken insätta spritdrycksaccis för den myckenhet accispliktiga spritdrycker, som från bolaget under nästföregående månad försålts,

dels ock att senast den tjugonde dagen i varje månad till kontrollstyrelsen avlämna — jämte bevis om berörda insättning — av bolagets styrelse på heder och samvete bestyrkt uppgift rörande omfattningen av den utav bolaget under nästföregående månad verkställda försäljning av accispliktiga spritdrycker.

5 §.

Kontrollstyrelsen, som äger meddela närmare föreskrifter och anvisningar rörande sättet för spritdrycksaccisens uppbärande och redovisande, åligger att före utgången av varje månad till statskontoret avlämna uppgift å den under nästföregående månad influtna spritdrycksaccisen.

6 §.

1 mom. Den, som mot bättre vetande i uppgift, varom i 4 § förmåles, upptager mindre myckenhet, än som försålts, straffes med böter från och med ettusen till och med tiotusen kronor eller med fängelse. Den skyldige vare tillika pliktig att erlægga den i 2 § stadgade avgift för den myckenhet, som icke blivit redovisad.

2 mom. Underlåter någon att inom föreskriven tid avlämna sådan uppgift eller sådant bevis, varom i 4 § sägs, böte tio kronor för varje dag, uppgiften eller beviset utebliver; och äger kontrollstyrelsen därjämte genom lämpliga viten tillhålla den försumlige att uppfylla sin skyldighet. Där sådan inbetalning eller insättning ej skett före utgången av månaden näst efter den, under vilken den myckenhet, för vilken accisen utgått, blivit försåld, må accis utmätas till ett belopp, motsvarande tjugo kronor för varje liter av den accispliktiga myckenhet, som kontrollstyrelsen på grund av verkställd undersökning fastställer hava försålts.

7 §.

Förseelse mot föreskrifterna i denna förordning åtalas vid allmän domstol.

Böter och viten, som enligt denna förordning ådömas, tillfalla kronan.

Saknas tillgång till deras fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna förordning träder i kraft *dagen efter den, då densamma, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling*, samt gäller till utgången av år 1919.
